

ה"ת 59337/06/14 - סאמר זגל נגד מדינת ישראל משטרת ישראל

בית משפט השלום בטבריה

ה"ת 59337-06-14 זגל נ' משטרת ישראל

בפני מבקשים נגד משיבים	כב' השופט ניר מישורי לב טוב סאמר זגל
מדינת ישראל משטרת ישראל	

החלטה

1. בפני בקשה להחזרת תפוס אשר הוגשה ע"י המבקש ביום 30/6/14 להחזרת רכב אוטובוס מ.ר. 37-509-60 (להלן: "הרכב", "התפוס" לפי העניין) אשר נתפס על ידי משטרת ישראל (יח' ארז, מג"ב צפון).

2. בתאריך 9/7/14 התקיים דיון בבקשה להחזרת תפוס בהשתתפות ב"כ המבקש (המבקש לא הופיע לדיון) ונציג היחידה החוקרת. במסגרת הדיון הוריתי לב"כ המבקש להגיש לעיון בית המשפט הודעה בגין שווי התפוס ולב"כ המשיבה להגיש כל המסמכים הרלוונטיים מתוך תיק החקירה לצורך דיון והכרעה בבקשה שבפני. מסמכים אלו הוגשו במועדם.

3. נימוקי המבקש בבקשה בכתב ובדיון בבקשה :

ב"כ המבקש סבור כי על בית המשפט להורות על החזרת התפוס מהטעמים הבאים :

א. ב"כ המבקש מציין כי רק לאחרונה נודע למבקש כי התפוס נגנב.

ב. המבקש מצהיר כי הינו הבעלים של הרכב מיום היעלמותו ועד היום למרות הרישום במשרד הרישוי.

ג. זכותו הקניינית של המבקש בתפוס גוברת על אינטרסים אחרים, הפגיעה אינה מידתית שכן המשטרה יכולה לנקוט פעולות חקירה מבלי לפגוע פגיעה חמורה בקניינו של המבקש.

ד. לטענת המבקש, התפוס נגנב מחצר הבית או העסק בירושלים כך שאין הנעשה בתפוס בשליטתו. לטענתו הרכב תפוס יותר משנה. המבקש הוסיף בכתב לטיעונו בדיון כי סמך על הבעלים הרשום שיגיש תלונה בגין גניבת הרכב ולכן לא הגיש תלונה בעצמו תוך זמן סביר ורק כאשר הבין שלא הוגשה תלונה הגיש תלונה ובקשה זו.

ה. על פי החלטת בית המשפט בדיון שהתקיים הגיש ב"כ המבקש הודעה לבית המשפט בצירוף העתק ממחירון לוי יצחק כי שווי התפוס הינו 50,000 ₪.

4. עמדת המשיבה :

בדיון שהתקיים בפני טען ב"כ המשיבה כי יש לדחות הבקשה. במעמד הדיון הוצג דו"ח סודי המפרט את השתלשלות החקירה עד כאן. לטענת המשטרה נעשה שימוש בתפוס ביום 5/2/14 לצורך גניבת כבשים רבים וכי טענת המבקש כי ביקש מהבעלים הרשום להגיש תלונה במשטרה בסמוך לגניבה הופרכה ראייתית בתיק החקירה.

עוד נטען כי התיק עדיין בחקירה וכי החזרת התפוס עלולה לפגוע בראיות שנאספו בתיק וכן באפשרות המשטרה והתביעה בעתיד לבקש חילוטו של התפוס במידה ויוגש כתב אישום בתיק זה.

דיון והכרעה :

הוראות החוק הרלוונטיות :

סעיף 32 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969 (להלן: "הפקודה") קובע סמכות המשטרה לתפוס חפצים :

" (א) רשאי שוטר לתפוס חפץ, אם יש לו יסוד סביר להניח כי באותו חפץ נעברה, או עומדים לעבור, עבירה, או שהוא עשוי לשמש ראיה בהליך משפטי בשל עבירה, או שניתן כשכר בעד ביצוע עבירה או כאמצעי לביצועה."

סעיף 34 לפקודה קובע כי -

"על פי בקשת שוטר שהוסמך לכך על ידי קצין-משטרה בדרגת מפקח-משנה או בדרגה גבוהה מזו דרך כלל או לענין מסויים (להלן - שוטר מוסמך), או על פי בקשת אדם התובע זכות בחפץ, רשאי בית-משפט שלום לצוות כי החפץ ימסר לתובע הזכות או לאדם פלוני, או שינהגו בו אחרת כפי שיוורה בית המשפט - הכל בתנאים שייקבעו בצו."

בתי המשפט השונים אשר דנו בבקשות להחזרת תפוס עמדו על מגוון השיקולים אשר ישקול בית המשפט בעת הכרעה בבקשה מסוג זו. אפרטם בקצרה תוך התייחסות למקרה שבפני:

א. **עוצמתם של הראיות הקושרות את המבקש והתפוס לביצוע העבירה כשיקול משמעותי במקרה ב**
טרם הוגש כתב האישום :

יפים לעניין זה דברי כב' השופט אמיר טובי בעח (חיפה) 22827-03-12 - אילן בן שיטרית ואח' נ' מדינת ישראל, תק-מח 2012(2) :

"אני רואה להוסיף ולהבהיר עמדתי. במסגרת הפעלת שיקול הדעת הנתון לו מכוח סעיף 34 על בית המשפט לבחון את עצמת הראיות המצויות בתיק החקירה. מקום שבו הוגש כתב אישום, ברי כי אותן ראיות נבחנות על ידי ההגנה והיא רשאית להעלות טענותיה לגבי עצמתן. **אלא שמקום שטרם הוגש כתב אישום, אין העורר או בא כוחו רשאים לעיין באותן ראיות, ולכן נאמר לא אחת כי בית המשפט משמש כעיניו של הסנגור בבחינת אותן ראיות. הקשר בין הראיות ועצמתן לבין המשך החזקת התפוס דומה לקשר שבין הראיות שנאספו על ידי המשטרה לבין השארתו של חשוד במעצר או שחרורו בתנאים.**

הקבלה זו בין מעצרו של אדם לתפיסת רכושו, נקבע על ידי בית המשפט העליון במספר החלטות (ראו לדוגמא: רע"פ 1792/99 אלי גאלי נ' משטרת ישראל, פד"י נג(3), 312). גם בפסיקה מאוחרת חזר בית המשפט על אותה הקבלה. כך היה בבש"פ 342/06 - חב' לרגו עבודות עפר בע"מ נ' מדינת ישראל שם נקבע כי:

"בצד זכותו של אדם לחופש אישי עומדת גם זכותו לקנין, המקבלת ביטוי מיוחד במהלך הליך פלילי ביחס לחפצים של חשוד או נאשם (או צד שלישי) הנתפסים ומוחזקים בידי המשטרה בהקשר לחשד לביצוע עבירות. שיקולי האיזון הנדרשים לעניין פגיעה בחירות האישית של נחקר או נאשם אינם בהכרח זהים לאלה החלים באשר לפגיעה בזכות הקנין, בשל עוצמתם השונה של זכויות יסוד אלה במידרג זכויות האדם. עם זאת, קווי הבחינה ומסגרת הניתוח החוקתי דומים אלה לאלה, בשל התכלית המשותפת העומדת ביסוד חובת האיזון: להגביל את מידת הפגיעה באדם - הן בגופו והן ברכושו, עד למינימום ההכרחי הנדרש להשגת האינטרס הציבורי. כך הוא לעניין מעצר אדם, וכך הוא לעניין תפיסת חפצים בטרם נשפט והורשע (בש"פ 537/95 גנימאת נ' מדינת ישראל, פד"י מט(3) 355, 405, 427-8; דנ"פ 2316/95 גנימאת נ' מדינת ישראל, פד"י מט(4) 589 (4) 649). (ההדגשה אינה במקור)."

במקרה שבפנינו נתפס הרכב התפוס ביום 5/2/14 בחשד למעורבות ביצוע עבירת גניבת בקר בו חשודים מספר רב של מעורבים. לאור העובדה כי התיק עדיין בשלבי חקירה מתקדמת עיינתי בחומר הראיות הרלוונטי שנאסף בתיק החקירה עד ליום מתן ההחלטה 28/7/14 והגעתי לכדי מסקנה כי קיימות ראיות טובות בשלב הראשוני למעורבותו של הרכב התפוס בביצוע העבירות, מעורבותם של קרובי המבקש וחשודים נוספים בביצוע העבירות ומעורבותו האפשרית של המבקש בביצוע חלק מהעבירות.

לציון כי החקירה אשר החלה כחקירה סמויה בעקבות ממצאים שנמצאו ביום האירוע, התעכבה מספר פעמים

עקב נסיבות שונות שחלקן נעוץ בגורמים חיצוניים וחלקן בנסיבות התלויות במשטרה אך בימים האחרונים נעצרו בפרשה מספר מעורבים ומעצרים הוארך בהחלטה שיפוטית.

לפיכך אני קובע כי הרכב התפוס נתפס לתכלית ראויה שהינה חשיפת מבצעי עבירת גניבת הבקר ועבירות נלוות, איסוף ראיות והעמדתם של המעורבים לדין וכן מיצוי האפשרות החוקית העומדת בפני המשטרה (והתביעה) בהליכי חילוט רכוש ששימש כלי בביצוע עבירה כביכול. עם זאת, אין לדעתי ערך ראייתי בשלב זה של החקירה להימצאות הרכב התפוס בידי המשטרה ואין החזרתו כשלעצמה יכולה לשבש הליכי חקירה או ראיות שנתפסו.

כמו כן, אין חולק כי המבקש הינו בעל הרכב בשעה שרכש אותו מאחר והבעלות לא הועברה ברישום במשרד הרישוי. עם זאת ובניגוד לטענת המבקש קיימת ראיה לפיה המבקש לא פנה לבעליו הרשום של הרכב בבקשה להגיש תלונה בגין הגניבה ומכאן עולה התמיהה מדוע התעכב המבקש במשך למעלה משלושה חודשים בהגשת תלונה בגין גניבת רכבו ובקשה להחזרת תפוס. עוד קיימת בתיק החקירה ראייה מהעת האחרונה הסותרת גירסת המבקש בנוגע למצב הרכב בשנים האחרונות. התנהלות זו, בנוסף לעיון בחומר הראיות מחזקת במידת מה את הראיות למעורבות המבקש והרכב בעבירה נשוא תיק החקירה.

ב. הפגיעה בקניינו של המבקש :

במקרה דנן שווי הרכב לו טוען המבקש ושאינו שנוי במחלוקת הינו 50,000 ₪ שהינו סכום כסף בלתי מבוטל ומכאן כי הפגיעה בזכותו הרכושית של המבקש מתפיסת הרכב אינה מועטה, הגם שלא ברור אליבא גירסת המבקש עצמו האם קיים נזק כספי נוסף מאי הפעלת הרכב כרכב הובלה מסחרי לאור מצב הרכב לו טוען המבקש.

בתי המשפט התייחסו לא אחת למשמעות בנטילת זכותו של אדם לעשות שימוש בקניינו.

בבש"פ 7715/97 שושנה ח'ג'ג' נ' מדינת ישראל, פ"ד נב(1), 14 נאמר בעמ' 17-18:

"תפיסה בפועל של הרכוש היא האמצעי הדרסטי ביותר להשגת התכלית של האפשרות לחלט בעתיד. היא שוללת מן הבעלים שהועמד לדין ובטרם נחרץ דינו, את השימוש בכלי הרכב בעצמו או באמצעות אחרים למשך תקופה ארוכה, וזאת, כאמצעי בטחון".

וכן :

"הפגיעה ברכושו של אדם על-ידי נטילתו ממנו, על מנת להבטיח אפשרות חילוט בעתיד היא פגיעה ברכושו ובקניינו ולפיכך יש לנקוט בו רק כאמצעי אחרון ובהעדר אמצעים חלופיים להבטחת אותה תכלית. כך יש לעשות בהשראת חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו וכך יש לעשות על פי עיקרון המידתיות

המקובל עלינו".

ג. אין חולק בין הצדדים כי הרכב שייך למבקש, הגם שאין רישום על שמו במשרד הרישוי.

לאחר שהשתכנעתי כי קיימת תכלית ראוייה לתפיסת הנכס, וכן כי המבקש הטוען נגד התפיסה הוכיח קיומה של זכות ממשית בנכס, על בית המשפט לתת את הדעת לשאלת נחיצות התפיסה, והכרעה בשאלה האם תפיסת הרכב התפוס הכרחית להגשמת תכלית התפיסה וכן לשאלת מידתיות הפגיעה בזכויות, קרי האם ניתן לנקוט באמצעים חלופיים, פוגעניים פחות מהמשך תפיסת הרכב התפוס בידי המשיבה, אשר ניתן להגשים באמצעותם את תכלית התפיסה (ור' לעניין זה רע"פ 5769/12 תמר מזרחי נ' מדינת ישראל (20.8.2012); בש"פ 9469/09 מלאק זיאדנה נ' מדינת ישראל (30.11.2009); בש"פ 6686/99 עובדיה נ' מדינת ישראל, פ"ד נד (2) 464 (2000)).

בית המשפט ניסח ההלכה הרווחת בגין האמצעים החלופיים והמידתיות בתפיסת רכב על ידי המשטרה בבש (נצרת) 3079/03 - מדינת ישראל נ' ראפע דלאיכי, תק-של 2003(3), 108 :

"פסיקת בית המשפט העליון בשאלה זו מלמדת על נאמנות לעקרון ולפיו, נוכח האמור בסעיף 3 לחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו, יש להחזיר את הרכב לבעליו או למחזיקו כנגד ערבויות מתאימות, כל אימת שהדבר ניתן, ואילו המשך החזקתו של הרכוש בידי המשטרה תהיה בדרך כלל האפשרות האחרונה והחריגה, כאשר בית המשפט משתכנע כי אין כל דרך אחרת להבטחת אפשרות מימוש החילוט מלבד המשך החזקתו בידי המשטרה.

25. היטיב להגדיר את הדברים כב' השופט חשין ברע"פ 1792/99 - אלי גאלי נ' משטרת ישראל פ"ד נג(312), (3, עמ' 323-324),

"לא ייעלם מעינינו, כי המשך החזקת החפץ שנתפס בידי המשטרה יש בו כדי לפגוע בזכות הקניין של הבעלים - מעבר לפגיעה שהיתה בעצם התפיסה - ומכאן עשויה שתילמד חובה המוטלת על המשטרה - ועל בית-המשפט בשיבתו לביקורת על מעשי המשטרה - לבדוק ולמצוא לא אך אם תפיסת הנכס נעשתה לתכלית ראויה אלא גם אם המשך החזקת הנכס בידי המשטרה אינו פוגע בבעלים במידה העולה על הנדרש. לשון אחר: שומה עליו על בית-המשפט לבדוק ולמצוא אם קיימת חלופה אשר תשיג את תכלית "מעצרו" של הנכס, אך פגיעתה בבעל הזכות בנכס תהא פחותה מן הפגיעה בו אם תמשיך המשטרה ותחזיק בנכס. בבש"פ 7715/97 חג'ג' נ' מדינת ישראל (טרם פורסם) לימדה אותנו השופטת שטרסברג-כהן דברים אלה לעניין תפיסתם של כלי-רכב ששימשו בידי נאשמים בסחר סמים:

"תפיסה בפועל של הרכוש היא האמצעי הדרסטי ביותר להשגת התכלית של האפשרות לחלט בעתיד. היא שוללת מן הבעלים שהועמד לדין ובטרם נחרץ דינו, את השימוש בכלי הרכב בעצמו או באמצעות אחרים למשך תקופה ארוכה, וזאת, כאמצעי בטחון. ...

...הפגיעה ברכושו של אדם על-ידי נטילתו ממנו, על מנת להבטיח אפשרות חילוט בעתיד היא פגיעה ברכושו ובקניינו ולפיכך יש לנקוט בו רק כאמצעי אחרון ובהעדר אמצעים חלופיים להבטחת אותה תכלית. כך יש לעשות בהשראת חוק יסוד:

כבוד האדם וחירותו וכך יש לעשות על פי עיקרון המידתיות המקובל עלינו."

אכן, כשם שבית-המשפט לא יורה על מעצרו של אדם אם ניתן להשיג את מטרת המעצר בדרך של שיחרור בערובה ותנאי שיחרור שפגיעתם בחירותו של הנאשם פחותה (סעיף 21(ב)(1) לחוק המעצרים), כן יהיה דינו של חפץ שנתפס ואשר המשטרה מבקשת להוסיף ולהחזיק בו. השאלה הנשאלת היא, אם יש "חלופת-מעצר" לנכס, חלופה שבאמצעותה ניתן להשיג את מטרת המעצר שלא על דרך החזקתו של הנכס בידי המשטרה. עושים אנו האנשה של החפץ - כמו לחפץ חיים וחירות ורצון משל עצמו - ואומרים אנו כי לא נעצור את החפץ - הטהרנים (פוריסטים) יאמרו: לא נשלול נכס מבעליו - אם נוכל למנוע את פגיעתו הרעה שלא על דרך של מעצר. במה דברים אמורים שיותר למשטרה להוסיף ולהחזיק בחפץ שנתפס כדי למנוע את פגיעתו הרעה, במקום שתפיסת הנכס היתה כדי למנוע עבירת עבירה בו. ואילו נכס שנתפס למטרה אחרת - למשל, כדי שישמש ראיה בהליך משפטי בשל עבירה - שיקול זה ששימש בתפיסת הנכס יוסיף וישמש אף לעניין המשך ההחזקה בו. הגיונה של עילת-התפיסה יוסיף וישמש גם לעניין המשך ההחזקה בחפץ. כך נעמת את אינטרס הפרט עם אינטרס הכלל, ונשלול מנכס את חירותו רק במקום שטובת הכלל דורשת כן במפגיע".

יפים הדברים לענייננו בשעה שבשלב זה טוען המבקש כי בעת אירוע גניבת הבקר שהה בחו"ל ולא נמצאה ראייה ישירה בגין מעורבותו הישירה בנטילת חלק בקשירת הקשר לביצוע פשע או בגניבת הבקר ומאידך הצורך להשאיר בידי המשטרה והמאשימה במידה ויוגש כתב אישום בפרשה את האפשרות הריאלית לעתור לחילוטו של רכב אשר שימש ללא ספק לביצועה של עבירה חמורה מסוג פשע.

בתיק זה בו מעורבים רבים וחומרי חקירה רבים כבר בשלב זה, מהווה הגשת כתב אישום, באם יוגש כזה בבחינת נקודת איזון חשובה בהכרעה הקבועה בגין גורל הרכב נשוא הבקשה.

לאור האמור לעיל אני מורה כי במידה ולא יוגש כתב אישום כנגד מי מהמעורבים בפרשה או שלא יתבקש עם הגשתו חילוטו של הרכב נשוא בקשה זו עד יום 28/9/14 יוחזר הרכב למבקש לאחר מילוי התנאים הבאים:

א. המבקש יתחייב בכתב למסור את הרכב וימציא אותו בכל עת לכשיידרש לכך על ידי בית המשפט.

ב. המבקש לא יעשה ברכב כל שינוי פרט לתיקונו.

ג. המבקש ימציא התחייבות עצמית וצד ג' על סך 25,000 ₪ כל אחד להבטחת תנאי החזרת הרכב

לידיו.

ד. הפקדת מזומנים או ערבות בנקאית צמודה בסכום של 20,000 ₪ לפקודת בית המשפט.

ה. החלטה זו תועבר למשרד הרישוי, אשר ירשום איסור על העברת הבעלות ברכב עד להחלטה

אחרת של בית המשפט.

ו. תומצא פוליסת ביטוח המכילה תניה בדבר שעבוד תגמולי הביטוח המקיף לטובת מדינת ישראל.

באם יוגש כתב אישום ובקשה לחילוט הרכב תהיה הדרך פתוחה בפני המבקש להגיש בקשה חדשה להחזרת התפוס.

המזכירות תעביר ההחלטה לצדדים.

ניתן בתאריך 28 ביולי, 2014